

2014. február 20. - **Nagy igazság van abban, hogy aki nem ismeri az előzményeket, az nem tudja megérteni a jelen eseményeit,** legfőképpen azt, hogy az emberi

civilizáció, tudomány és műveltség egyre lendületesebb fejlődése ellenére az emberi társadalom nem a nyugodt építés útján jár, hogy háborús konfliktus, gazdasági válság, bűnözés, erkölcsi romlás járja mindenütt. Nagyon sokan foglalkoznak evvel a problémával, az internet állomások egyike így fogalmaz:

„Az elmúlt kétszáz évben az értelmiségek befolyása egyre nőtt. Ma már egyre világosabban látjuk, hogy amilyen mértékben fogyatkozott a klérus befolyása a társadalomra, olyan mértékben lépett helyére a világi entellektüel, hogy betöltse a keletkezett űrt és átvegye a társadalom sugalmazójának a tisztét. A probléma gyökerét abban kell látnunk, hogy ezek a társadalomra hatást gyakorló értelmiségek többnyire agnosztikusok, szkeptikusok vagy ateisták voltak. Eleinte burkoltan, később nyíltan és radikálisan azt hirdették, hogy szabadgondolkodók. Ez az ő megfogalmazásukban azt jelentette, hogy rájuk nem érvényesek a kinyilatkoztatás, vagyis az egyház előírásai és kötelmei. A történelemben először léptek fel olyan emberek, akik növekvő magabiztossággal és merészséggel állították, hogy pusztán értelmükre támaszkodva, nemcsak meg tudják állapítani a társadalom bajait, hanem orvosolni is tudják.”

A marxizmus osztályharcok történetének tekinti az emberiség útját, amihez képest beszél őskommunizmusról, rabszolgatartó társadalmak koráról, feudalizmusról, kapitalizmusról, szocializmusról, kommunizmusról. Különleges megközelítése az emberi haladás történetének, holott annak alapja és ezeknek a felsorolt izmusoknak az alapja a munka, ami az emberi életet fejlődése pályáján tartotta, és a munka módszereinek fejlődési szakaszai jutottak el a gyűjtögetéstől az ürrepülésig. Ebben a folyamatban jött létre a faluközösségtől a multimilliós metropoliszig, a vének tanácsától az ENSZ-ig minden emberi együttlét, gazdálkodásuk a cserekereskedelemtől a bankár világhatalomig. Erre az alapvetően gazdasági folyamatra telepedett rá a politika azzal a szándékkal, hogy azt irányítása alá vegye.

„Az emberi tudományosság alapja az ókortól végig a középkoron a legújabb korig a filozófia volt. A reneszánsz korát fontos találmányok és a felfedezések jellemzik, ami a filozófiában is jelentős változásokat idéz elő. Fejlődött a kereskedelem és a pénzgazdaság, ami társadalmi fordulatokhoz vezetett. Megdőlt az egyház uralma a filozófia felett, megjelent a humanizmus eszméje. A felvilágosodás korának két nagy filozófiai irányzata volt: a racionalizmus és az empirizmus. A racionalizmus azt mondta ki, hogy a valóság a gondolkodás tiszta elveiből megismerhető. A világ logikus rendje lehetővé teszi annak megismerését, ezért a matematika módszereivel leírható. Az empirizmus szerint a megismerés csak az érzéki tapasztalat útján lehetséges. Belépett a tudományok templomába a politika. A felvilágosodás korában a politika-filozófiát a liberalizmus jellemzi a »Laissez faire, laissez passer« (Engedjétek csinálni, engedjétek haladni). A modern nyugati filozófia következő állomása a német idealizmus, amelynek előfeltételeit Kant teremti meg. A modern nyugati filozófia nagy gondolkodója, aki nem tartozott egyik tradícióhoz sem, a dán származású Kierkegaard volt. Másik nagy filozófiai irányzat a marxista filozófia irányzata volt. Főbb képviselők: Karl Marx, Friedrich Engels, Lenin.” (Wikipédia)

Tehát a marxista filozófia nem az emberi tevékenység függvényének tekinti a társadalom történelemben megjelent alakzatait, hanem fordítva, mi több, tudományos alapot alkot az emberi társadalom kereteinek tetszés szerinti megváltoztatására. Így jött létre a marxista filozófia termékeként a kommunizmus, mint az emberi történelem művi irányításának, az ember

karaktere erőszakos megváltoztatásának tudományos elmélete. Így indult el útjára egy utópia, ami a nyugati tudományos világban egyre csak növekedett, egyetemeken könnyen elnyerhető filozófiai fokozatokat nyújtott, és még ma is népszerű tudóskodás annak ellenére, hogy a kampuszokon kívüli világban megbukott. Az sem zavarja a még lelkesedőket, hogy tucatnyi holokausztra való áldozatot vett dicstelen kimúlásáig. Marxot még ma is mértékadónak gondolják sokan, holott a kapitalizmusra vonatkozó nézetei idejét múlttá váltak, a rá hivatkozó ideológia elvesztette közvetlen, agitatív hatását, de megmaradt minden belőle származó rendszer életben tartójaként: a tapasztalati tények ellenére hirdetik a reményt a nagy, metafizikamentes eszmény megvalósítására.

A XX. Század Intézet „A marxizmus három szakasza” című írásából világos képet kapunk a kommunizmus múltjának és a liberalizmus jelenének lényegéről:

„Nem az utópiákkal van a baj, hiszen utópiák azóta léteznek, amióta politikai bölcselet van. Az utópiák folyamatos újjáéledése az emberi természet belső hitigényéből veszi az energiát. Minden utópia abból indul ki, hogy ami van, az teljességgel rossz, gyakran elviselhetetlen, erkölcsileg felháborító. S mivel az ember képes valamilyen jó nevében, racionálisan érvelve változtatni, minden utópiában ott kísért a megvalósítás igénye. Az ókori utópiák az ész játékos termékei voltak, afféle szabadidős tevékenység a filozófus számára, aki a lét titkainak tanulmányozása közben megáll, és az emberi világra pillantva elmondja, hogy az ész alapján milyen lehetne a legjobb rend. A klasszikus utópia azért megvalósíthatatlan, mert – mint Plátón is leírta – a legjobb rend feltételezi, hogy a legjobbak legyenek uralmon, ez azonban nagyon valószínűtlen. Ezért a klasszikus utópia abban is különbözik a modernektől, hogy a valóság és a racionálisan elképzelt közti távolságot a klasszikus gondolkodók az erkölcsi jó, az esztétikai szép és a Logosz igazság fogalma egységeként képzelték el. Röviden, az emberi tökéletesülést mint a természeti rend kiteljesedését gondolták el, míg a modern baloldali utópiák a természet ellenében képzelik el a legjobb rendet. A modern utópiák kigondolása viszont főfoglalkozású tevékenységgé vált, a modern tudomány szükségszerű és megvalósítható folyamánnyá vált a legjobb rend kérdésének a fölvetése. A modern utópia-aktivista, be akar avatkozni a társadalom irányításába, ennek legfőbb foglalata a szocializmus lett. Marx sikerének titka, a ma is meglévő potenciális ereje abban van, hogy »tudományosan« alátámasztotta, lehetségesnek tartotta a társadalom átalakítását a történelem titkának megfejtése révén. (Marx: „A filozófusok a világot csak különbözőképpen értelmezték; de a feladat az, hogy megváltoztassuk!”) Marx az egyén és a társadalom egységét egy új, utópiásan tökéletes világ megalkotásával igyekezett létrehozni. A filozófia radikális átalakításával és a vallás kiiktatásával kezdődik a marxi program, amely az állam újraértelmezésében és a civilizáció magántulajdon, piac, pénz, állam, a társadalom tagoltsága intézményeinek a lerombolásában ért véget.”

Nem a teória viszi előre az emberiséget, hanem a munka. Nem szocializmus kell, meg liberalizmus, hanem dolgozni kell. Minden korban a kornak megfelelően. A termelés mikéntjét a munkafolyamathoz csatlakozó leleményesség határozza meg. Nincs olyan, hogy elértük a termelési módszer maximumát, a fejlődés folyamatos. Lenin elfogadta a történelmi determinizmus marxi tanítását, miszerint a kapitalizmus a fejlődés kikerülhetetlen lépcsőfoka. Csakhogy, a kapitalizmus nem lépcső, hanem a termelés mindmáig egyetlen módszere, amelyben a termelési tényezők (természet – munka – tőke) együtt vannak. Ma már egy ország gazdasági életében minden munkaképes ember részes. Egy vállalatnál kell lenni vezetőknél, szakembereknek, szakmunkásoknak, betanított munkásoknak. A munkás nem lehet a tulajdonos ellensége, a tulajdonos nem lehet a dolgozók kizsákmányolója. Ez etikai követelmény, aminek meg kell felelni, és ha az nem megy a dolog természetes medrében,

akkor megy állami felügyelettel. Aki a munkást arra biztatja, hogy lázadjon, romboljon és vegye tulajdonba a gyárat, az az országnak is, a munkásnak is ellensége. Amikor ilyen rendszer rászabadult az országra (Magyarországra ellenséges támadás során jött), a munkás megtudta, hogy a „Tiéd a gyár, magadnak dolgozol” annyit ér, mint a „felszabadulás az osztálytalan társadalomba”, ahol minden vívmány maszlag.

A XX. Század Intézet közleményéből vett további idézettel közelebb jutunk a „baloldal” egészének, úgymint együttes nemzetköziségnek megismeréséhez:

„Végül szót kell ejteni a marxizmus felbomlása utáni állapotról, a baloldal mai helyzetéről, amely nem függetleníthető a marxizmus megítélésétől sem. A kommunizmus mint rendszer összeomlott, de a marxizmus megváltoztatta a világot. A marxizmus-leninizmusban gyökerező baloldali identitásképző intellektuális fogalmak, mint progresszió, forradalom, testvériség, egyenlőség, osztály, kapitalista kizsákmányolás, különböző úton haladva, de ma is használt fogalmak. Habár a marxizmus megrendült, a marxizmus intellektuális előfeltételei nem diszkreditálódtak: a baloldal ma is büszkén a felvilágosodás örökösének vallja magát, mintha a felvilágosodás egyetlen szellemi irányzat lett volna; a kapitalizmust gyanakodva szemléli, de inkább a benne rejlő, az eredeti marxi tanítással összeegyeztethető vonását hangsúlyozzák, miszerint a globalizáció a marxi termelő erők expanziójának a beteljesülése, elősegíti az emberek világméretű összekapcsolódását; s persze a progresszió, amely változatlanul érvényes program, bár aligha tudják megindokolni a tartalmát. A progresszió ma sem jelent mást, mint a modernség kezdetén: lehetséges a természet legyőzése. A történelmi magyarázat is előkelő helyet biztosít magának a társadalmi-politikai dolgok értelmezésében. A tudomány pedig ma is a haladás mítoszának a fedőneve. S főként az emberi természet megítélése alig változott Marx óta: az ember nem egyéb, mint a társadalmi hatások eredője. Ha a társadalmi körülményeket megváltoztatjuk, az ember is megváltozik, vagyis nincs semmi öröktől fogva létező emberi probléma. A mai baloldal messze nem azonos a régivel. A kommunista rendszer bukása után a baloldal fokozatosan liberalizálódott, sőt az amerikai típusú liberalizmus még az európai baloldalt is meghódította. A mai önértelmezés szerint a különféle baloldali irányzatoknak van legalább két közös vonása, a progresszió és a befogadás. Ha a progresszió fogalma azt jelenti, hogy létrejöhet az egység a szubjektum és objektum, az anyag és szellem, az egyes és általános, igazság és hasznosság, logika és valóság között, akkor ez a progresszió ma is utópista. Ha azt jelenti, hogy a természet legyőzhető és az emberi élet teljes biztonságba helyezhető, akkor előre lehet látni, hogy az ember az önkezű pusztulás felé halad. A természet nem győzhető le, kivéve, ha az embert is megszüntetjük. Az ember nem áll a természetén kívül.”

A politikai nemzetköziség egyik emberiségellenes támadó (tank)oszlopa legázolta Európa keleti felét, de végülis elszállt belőle minden forradalmi energiája, nincs szovjetember, nincs szocializmus, nincs ideológia. Kiszolgálói megtértek a kommunista eszme kenyéradó gazdájához, a nemzetközi kapitalizmushoz. A nagy társadalmi kísérletben megnyomorodott országokba bevonult a politikai nemzetköziség másik támadó (bank)oszlopa, letarolni a szent szabadpiaciság nevében azt is, ami állami tulajdonban megmaradt. Az elszenvedett kommunista kísérlet a nemzet részére egy szélsőséges ideológia idegen uralmát valósította meg 45 évre. Lássuk, hogyan állunk az azóta eltelt 24 évben szélsőséges ideológia és idegen uralom tekintetében?

### Neokonzervativizmus

Néhányszor már ismertettük az amerikai külpolitika sajátos útját, amit megtett a kétpólusú

világhatalom koegzisztenciás állapotának elolvadása után. 1989-ben befejeződött egy korszak, ami az 1945-ben létrejött alkalom állapotát – a megfelezett Európa fölötti ellenőrzést – akarta véglegesíteni. 44 év avval telt el, hogy az Egyesült Államok alkalmi háborús szövetségesét, a Szovjetuniót kiképezze a létrejött világhatalom rendfenntartói szerepére. Ilyen szerepre nagyon alkalmas egy diktatórikus, militarista hatalom. Az USA-diplomácia felkarolta kommunista Kínát is, arra a célra, hogy vele sakkban tartsa szükség esetén a Szovjetuniót, amely a 80-as évekre valóban önálló expanzív útra lépett, veszélyeztetve Amerika közel-keleti érdekeit. Váratlanul jött a nagy vállalkozó összeroppanása, elvérzett Afganisztánban, a birodalom vasvázát pedig kikezdte az idő, elpárolgott a forradalmi hevület, a televízió megmutatta a szovjet népnek a nyugati jólétet. Végülis sikerült Amerikának puhára hanyatlani a liberalizálódó gólemot. Amerika egyedül maradt a világkormányzói feladat súlyával.

A fejlődés nem áll meg, Nyugat-Európa, Kína, Japán, India stb. fejlődtek, a világhatalom nem maradhatott le ebben a folyamatban. Amerika politikai szerkezetében változásra érett a helyzet. A korábbi liberális (baloldali) illetve köztársasági (konzervatív) váltópártos hatalom helyébe olyan kétpárti megoldás kellett, amelyben a világvezetői szerep fenntartása alapelv mindkét oldalon. A liberálisokkal ilyen értelemben nincs baj, tehát behatolt a konzervatív pártba egy új irányzat, a neokonzervatívok csoportja, és a nagy világirányítói szerepben mindkét párt jeleskedik azóta. Fegyverkezés, a demokrácia terjesztése a világban, minden eszközzel. Kétpárti egyetértést élvez az amerikai székhelyű nemzetközi pénzhatalom, amely a csillagos lobogó alatt nyomul mindenütt, az Európai Unióban is.

Békés Márton, fiatal történész terjedelmes könyvet írt: „Amerikai neokonzervativizmus – Egy kisiklott ellenforradalom” címen. (Századvég, Budapest, 2008. 464 oldal.) A könyvet ismertető Kajtár Gábor bevezetője közli: „Az Egyesült Államokhoz és Nyugat-Európához hasonlóan Magyarországon is felkapott téma lett a neokonzervativizmus, különösen George W. Bush 2001-es beiktatását és a tragikus 9/11-es (2000. szeptember 11-i) terrortámadásokat követően. Ennek legfőbb oka, hogy az ifjabb Bush adminisztrációjában számos – már korábban (főleg Reagan és az idősebb Bush idején) – kipróbált neokon helyet kapott, akik a „terrorizmus elleni háború” fedőneve alatt nyolc évig meghatározták az USA külpolitikáját.”

Azóta is Amerika minden háborúja és azzal fenyegető politikája a „terrorizmus elleni harc” indokával folyik.

Minket ezúttal az európai és persze magyarországi gazdasági helyzetet érintő, meghatározó neokonzervatív politika érdekel. Fontos megjegyezni, hogy a neokonzervatív elnevezés amerikai használatú, Európában a neoliberalizmus a megfelelő szó. Más alkalommal mi is ezt használjuk, vagy csak egyszerűen liberalizmussal jelöljük, hiszen az amerikai gazdasági gyakorlat visszakanyarodott a korai kapitalizmus azon liberalista irányzatához, ami szerint egyetlen szempont érvényesülhet, a profit.

Ezt ismertük meg a hazai liberalista irányzatú baloldali kormányzás idején, hiszen ennek az elvnek alapján fosztották ki az országot. Lányi András fogalmazásában a liberalisták álszent politikai filozófiájuk középpontjában az egyén szabadsága és függetlensége áll – természetesen a közösségi érdek ellenében. „Egyéni szabadságuk túrhetetlen sérelmét, a szolgaságba vezető utat látják mindenben, ami az egyéni kezdeményezések versenyét és a piac spontán értéktételeének érvényesülését akadályozza. A közösségi kötelekektől függetlennek tételezett egyén szabadságának védelme a mai neoliberális gondolkodóknál a piaci intézményekbe vetett aggálytalan bizalommal párosul.”

Biztosra vehetjük, hogy a hazai nemzetellenes ellenzék többségében soha nem fogalmazódik meg álláspontjuk a fentiek szerint, sokkal inkább egyéni önzésük, kapzsiságuk, mások iránti

közönyük, szerzési vágyuk, morális hiányosságuk alapján tömörültek azokba a csoportokba, pártokba, ahol éppen az állami közvagyon széthordása folyt. Az Európában eluralkodó liberalista elvű bankrendszer hasznosan osztozkodik a zsákmányon ilyen társasággal. Számukra is csak erkölcsi igazolás az az ideológiai magyarázat, hogy a szabad verseny a fejlődés feltétele és motorja. A bankár már ilyené válik. Természetesnek tartja, hogy hitelezőként behatol minden ország gazdasági életébe, befonja annak minden pénzügyi műveletét mint a pók az áldozatát, és szívja a vérét. A kamatfizetéstől el lehet sorvadni, nyomorba is lehet dőlni, mint láttuk a devizahitelek esetében.

Ha visszatekintünk a pártpolitikára alapozott politikatörténetre, megállapíthatjuk, hogy az ideológiára alapozott pártok a leghajlamosabbak szélsőséges kilengésre. Ez egyaránt vonatkozik a jobb és a baloldalra. Nem kell felsorolni a XX. század párttörténetét, a szélsőséges, diktatórikus pártállam 45 éves emléke még elevenen él, de eligazodunk a jelenben is ilyen példa felmutatásában. Minden olyan párt, amely a társadalom megváltoztatásának programjával hirdeti orvosolni a bajokat, az szélsőséges.

Mostanában divat lett baloldalon a Horthy kormányzóság idejének gya-lázása. Gyűlöletük alapja, hogy kordában tartotta a baloldal politikai tevé-kenységét. Minden akkori kormány élvezte a többség támogatását, az ország népe értékelte az akkori kormányzás erőfeszítéseit és törekvéseit amivel urrá lett az ország a trianoni katasztrófán, ellenséges gyűrűben.

Magyarországon, normális körülmények között, soha nem jutott kormányhatalomra szélsőséges politikai párt. Csak remélni lehet, hogy a 2010-es változással visszatért az ország erre a történelmi útra. **Csapó Endre**